

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2019. gada 17. decembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtos pieteikumus par lietas ierosināšanu (pieteikumi Nr. 173/2019 un Nr. 174/2019), kurus iesniegusi Rīgas rajona tiesa (turpmāk – Pieteikumu iesniedzēja),

konstatēja:

1. Pieteikumu iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam), ciktāl tā nosaka energoapgādes komersanta tiesības uz kompensāciju, (turpmāk – apstrīdētā likuma norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un spēkā neesošu no personas pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. atzīt Ministra kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumu Nr. 85 “Dabaszāģes piegādes un lietošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 85) 98. un 100. punktu, ciktāl tie nosaka energoapgādes komersanta (sistēmas operatora) tiesības uz kompensāciju, (turpmāk kopā – apstrīdētās noteikumu normas) par neatbilstošu Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai un spēkā neesošu no personas pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

Pieteikumu iesniedzēja ir vērsusies Satversmes tiesā ar diviem atsevišķiem pieteikumiem. Vienlaikus tie abi pēc būtības ir iesniegti par vienu un to pašu pamattiesību iespējamo aizskārumu, satur līdzīgu juridisko pamatojumu un faktisko apstākļu izklāstu. Tādējādi abus pieteikumus ir lietderīgi izskatīt vienlaikus.

2. Enerģētikas likuma (šeit un turpmāk – redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) 42.³ panta pirmā daļa paredz:

“Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par dabasgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets.”

Noteikumu Nr. 85 98. punkts nosaka:

“Ja sistēmas operators konstatē un pierāda līdz tiesisku pierādījumu ticamības pakāpei šo noteikumu, dabasgāzes piegādes līguma vai sistēmas pakalpojuma līguma pārkāpumu, kas radies lietotāja darbības vai bezdarbības dēļ un kura dēļ lietotājam ir samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā par patērēto dabasgāzi, kā arī kompensāciju saskaņā ar sistēmas operatora izrakstītu pretenziju par līgumsaistību izpildi. Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sistēmas operatoru.”

Savukārt Noteikumu Nr. 85 100. punkts noteic, ka “sistēmas operators šo noteikumu 98. punktā minēto kompensāciju nosaka, reizinot šo noteikumu 99. punktā noteiktajā kārtībā aprēķināto patērētās dabasgāzes daudzumu ar dabasgāzes tirdzniecības tarifu divkārtšā apmērā”.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar minētā panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Līdz ar to pieteikumos ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir citstarp tiesai, izskatot civillietu. Saskaņā ar šā likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikumu iesniedzējas izskatīšanā ir divas civillietas, kurās celtas prasības par parāda piedziņu, pamatojoties uz apstrīdētajām noteikumu normām. Pieteikumu iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā likuma norma neatbilst Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam, bet apstrīdētās noteikumu normas – Satversmes 64. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai.

Līdz ar to Pieteikumu iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumus, ievērojot tiem Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikumu iesniedzēja apstrīd divu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Saskaņā ar šā panta otrās daļas 1. punktu vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama gadījumā, ja tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz to pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas.

Pieteikumos ir apstrīdēta Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmā daļa un uz tās pamata izdotās apstrīdētās noteikumu normas. Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

